

БАНКИ ЧАСУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

студентка гр. ПМ-31 **Потапенко К.О.**
Сумський державний університет (Україна)

Банки часу (Time Banks) є інструментарієм розвитку громад і працюють шляхом сприяння обміну досвідом і знаннями всередині громади. Їх діяльність спрямована на будівництво «ядра» економіки сім'ї і суспільства шляхом оцінки та нагородження роботи, виконаної на користь общини.

Базисом банків часу стала економіка, заснована на часовому факторі (ЕЧФ). Ключовим для ЕЧФ є уявлення про основні фактори сучасних економічних систем, як нерівнозначних для різних людей. Це спричиняє необхідність одних пристосовуватися до правил, що влаштовують інших без будь-яких змін. У силу об'єктивності та незмінності показника часу під впливом політичних та інших чинників, необхідно встановити його справедливою основою економічної системи. Прикладами впровадження ідей ЕЧФ стали банки часу та Ітакські години [1].

Перший у світі банк часу розпочав свою роботу в Японії в 1973р.. Його ідея передбачувала можливість учасників заробляти годино-кредити, які могли б бути витраченими у будь-який час протягом життя [2].

У 1980 році Едгар Кан створив «timebanking» на принципах обміну, які діяли на основі заохочення та винагороди за роботу, необхідну для створення міцних, стійких громад.

Протягом останніх двох великих депресій в США, мільйони людей об'єдналися для задоволення своїх основних потреб. Бідні та безробітні люди зібралися разом, щоб створити годино-доларові магазини і кооперативні заводи, ферми, системи охорони здоров'я, ливарні цехи і безліч інших сфер для обміну послугами. Багато з них були засновані на годині, як грошовій одиниці, і часто кожна година була еквівалентною іншим і могла бути обмінною на іншу годину служби або її еквівалент в товарах [3].

Поняття "timebanking" набуло широкої популярності внаслідок глобальних змін, викликаних світовою фінансовою кризою.

Перевагами годино-доларів вважається їх звільнення від сплати податків та можливість використання як засобу забезпечення взаємного кредиту в банках часу. Учасники банків часу обмінюють послуги на годино-долари та у зворотному напрямку. Кожен обмін записується відповідно на кредитних і дебетових рахунках учасників. Одна година часу коштує один годино-долар, незалежно від послуг, наданих протягом однієї години, чи кількості навичок, необхідних для виконання завдання протягом цієї години. Ця система "один-до-одного" спирається на ідею заохочення взаємних громадських робіт, співпраці між учасниками, протистояння інфляції та ін..

Урядовий прогноз на 2015 рік безробіття населення у віці 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці за «оптимістичним» зафіксовано на рівні 9,8% від економічно активного населення відповідного віку, а за "песимістичним" сценарієм - на рівні 10,2% [4].

Так як рівень безробіття є досить високим, багато людей не мають доступу до робочих місць або грошових компенсацій. Даний факт має підштовхнути суспільство до використання широкого спектру альтернативних можливостей.

Люди можуть отримати необхідні їм послуги (такі як ремонт, робота в саду, догляд за дітьми, людьми похилого віку, стрижки та багато іншого) безпосередньо від членів своєї громади. Банки часу пропонують постійний доступ до багатьох речей та послуг, що в першу чергу стають недоступними з погіршенням фінансового стану, наприклад, заняття мистецтвом, танцями або іноземними мовами.

Банк часу надає людям можливість повернутися до фінансової стабільності. Люди використовують годино-долари, щоб отримати допомогу з їх роботою, оформленням резюме, практикуючи навички інтерв'ю, навчання навичкам роботи з комп'ютером та багато іншого. Банки часу також можуть запропонувати менш капіталомісткий спосіб

налаштувати новий малий бізнес.

Банки часу були створені в 34 країнах, принаймні 300 банків часу створені в 40 штатах США і 300 – по всій території Сполученого Королівства. Банки часу також досить поширені на території Японії, Південної Кореї, Нової Зеландії, Тайваню, Сенегалу, Аргентини, Ізраїлю, Греції та Іспанії [3].

На території України функціонує та поширюється мережа банків часу. Одним із найвідоміших представників є організація «Добробанк». На даний час філіали організації знаходяться в Дніпропетровській та Харківській областях. Інші банки часу поширені у соціальних мережах, та адаптовані до специфіки сфер діяльності, які вони підтримують.

З огляду на складний економічний стан країни використання та впровадження банків часу є доцільним задля послаблення економічної напруги в суспільстві та влаштування добробуту членів суспільства, що не мають можливості працевлаштуватися. На основі проведеного огляду існуючої інформації, мережа банків часу в Україні не має повної доступності даного інструментарію суспільству. Впровадження та популяризація банків часу в межах країни та поза нею може позитивно вплинути на економічний стан суспільства та країни взагалі.

1. Экономика, основанная на временном факторе [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Экономика,_основанная_на_временном_факторе.
2. Итакский час [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Итакский_час.
3. Time Banking: An Idea Whose Time Has Come? [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.yesmagazine.org/new-economy/time-banking-an-idea-whose-time-has-come>.
4. Рівень безробіття: два показники – два поняття [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=230309&cat_id=173564&ctime=1333367142883.

*Науковий керівник: асистент **Омельяненко В.А.***

Потапенко, К.О. Банки часу як інноваційний інструмент економічного розвитку [Текст] / К.О. Потапенко; наук. кер.: В.А. Омельяненко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 163-164.